

**EEN LIBERALE
PARTIJ DIE
HET LAND
LAAT WERKEN**

PUUR BLAUW

**TEAM
EGBERT**

Puur Blauw

Egbert Lachaert
2020

INHOUD

Inleiding	5
Wie is Egbert?	7
Mijn liberalisme	9
Het sociaaleconomische als DNA	14
Meer mensen aan de slag	15
Hervorm het sociaal overleg	17
Vereenvoudig de arbeidsduurreglementering	19
Verlos ons van overbodige administratie en digitaliseer	19
Maak de overheid efficiënter	20
Zorg voor meer eerlijke concurrentie	21
Minder bureaucratie	22
Vereenvoudig de fiscaliteit	23
Veiligheid, een justitie voor de 21e eeuw	25
Migratie: een verhaal van kansen en verantwoordelijkheden	29
Basiswaarden	29
Tegenover bijstand staat verantwoordelijkheid	30
Faire kansen	31
Voorbeeldrollen	32

Liberaal klimaatbeleid kan werken	33
Zuinigheid	33
Energieomslag met gezonde mix na 2025	34
Koolstofarm transport tegen 2035	37
Een nieuwe sociale zekerheid voor de 21e eeuw	39
Een forse kwaliteitsinjectie voor ons onderwijs	41
Een land dat werkt	45
Maak de overheid 5% goedkoper	45
Federale scheidsrechter	45
Regionale fiscale autonomie	46
Efficiënte bevoegdheidsverdeling	47
Vereenvoudig de Brusselse structuur sterk	47
Renoveer het politiek systeem	48
Afspiegelingscoalitie als default option	50
Verkiezingen en staatshervorming	51
Interne partijwerking	52
Slotwoord	56

INLEIDING

Al wie zich met goede bedoelingen engageerde in de politiek, kan enkel maar verweesd kijken naar de staat van ons land. Niets lijkt nog te werken in de Wetstraat.

Sinds de regering Michel viel over het niet-bindend migratiepact van de Verenigde Naties in december 2018, hebben we geen federale regering meer. Ondertussen hadden we verkiezingen, maar die brachten geen oplossingen.

Ontgoocheld in de traditionele politiek haalden linkse en rechtse extremisten veel stemmen. Het geloof en het vertrouwen in het politiek systeem en politici moet hersteld worden. Dat kan alleen als politici een aantal problemen in de samenleving niet langer negeren, daar klare taal over spreken, en conform hun overtuiging consequent durven te zijn. Dan kunnen kiezers met meer vertrouwen voor politici stemmen die na hun verkiezing ook effectief deze boodschap vertalen in beleid en resultaten.

Met dit boek wil ik mijn steentje bijdragen aan de oplossingen. We hebben nood aan een concreet plan van aanpak over hoe ons land terug kan werken. Het grootste deel gaat evenwel over hoe de liberale partij zich moet positioneren in dit debat en dit in het licht van de voorzitters- en bestuursverkiezingen die – nu meer dan ooit – cruciaal zijn voor de toekomst van het liberalisme.

De liberale partij is de oudste politieke partij in ons land. Ik militeer al voor onze partij van toen ik nog een kind was. Ik reed tijdens de verkiezingscampagnes nog mee in de autokaravanen, zette tal van borden, plooidde mee de briefjes en ging ze bussen. En ik schreef vanaf mijn studententijd mee aan tal van liberale

ideologische teksten. Het doet dan ook pijn om vandaag de crisis binnen gevestigde partijen, en dus ook onze liberale partij, te aanschouwen.

Het liberalisme in Vlaanderen kan in de toekomst groeien binnen een eigen politieke partij als onze ideologie terug uitgediept en geactualiseerd wordt. We mogen niet langer twijfelen aan onszelf en rond een aantal belangrijke kernthema's opnieuw klare taal spreken. Betekent dat dat onze partij zich moet beperken tot die thema's? Nee, natuurlijk niet. Maar voor de herkenbaarheid van een partij is het van belang dat ze met een aantal thema's geassocieerd wordt. Anders heb je in de ogen van veel mensen immers geen bestaansreden. Een beetje van alles en nog wat zijn, zal de liberale partij niet doen overleven, maar integendeel haar ondergang betekenen. De komende interne verkiezingen zijn dan ook van levensbelang.

Duidelijkheid rond kernthema's, verbreding rond andere thema's en dat met een vernieuwde partijtop, zo kan onze liberale partij terug vooruit gaan en verkiezingen winnen.

Egbert Lachaert
Kandidaat-voorzitter Open Vld

WIE IS EGBERT?

Degelijk, geloofwaardig en duidelijk

Egbert werd in de voorbije legislatuur door het Nieuwsblad uitgeroepen tot “beste parlementslid van het land” met een maximumscore van 5 sterren. Dit dankzij zijn stevige dossierkennis, werkracht en politiek inzicht.

Onder zijn niet-aflatende impuls werd zijn wetsvoorstel aangenomen om het kraken van panden effectief te verbieden en strafbaar te maken. Ook het mobiliteitsbudget, waarbij het voor werknemers met een bedrijfswagen eindelijk mogelijk is zich ook duurzaam te verplaatsen, kwam er op zijn initiatief.

Sociaal-economisch sterk

Egbert is advocaat aan de balie van Gent, gespecialiseerd in sociaal recht. Als Federaal Volksvertegenwoordiger zetelt hij voor de Open VLD-fractie als vast lid in de Commissie Sociale Zaken.

In 2009 was Egbert kandidaat bij de Vlaamse verkiezingen in Oost-Vlaanderen. Vijf jaar later werd hij met 16.182 voorkeurstemmen rechtstreeks verkozen als Federaal Volksvertegenwoordiger. Sinds juni 2019 is hij Open Vld-fractieleider in de Kamer.

Gepassioneerd liberaal

Als student was Egbert in het laatste jaar van zijn rechtenstudies (1999-2000) voorzitter van het LVSV Nationaal. Hij stond mee aan de wieg van Liberales, waarvan hij tussen 2005 en 2008 met veel engagement woordvoerder en coördinator was.

Lokaal verankerd

Ook lokaal neemt hij zijn verantwoordelijkheid op in de domeinen juridische en sociale zaken. Zo pionierde hij met de oprichting van de Zorgband Leie & Schelde, waarbij een unieke samenwerking ontstond tussen verschillende lokale besturen rond ouderenzorg.

Egbert werd voor het eerst verkozen in de gemeenteraad van Merelbeke in 2006. Hij werd in 2013 OCMW-voorzitter en schepen van Sociale Zaken, taken die hij met hart en ziel uitvoerde. Sinds januari 2019 is hij eerste schepen, bevoegd voor jeugd, sport, burgerparticipatie, ouderenzorg, informatie & communicatie en juridische zaken.

MIJN LIBERALISME

Het liberalisme is een brede ideologie die zich niet in hokjes van links of rechts laat opsluiten. Het is een brede levensovertuiging, waarbij zelfbeschikking en vrije keuze centraal staan. De vrijheid hebben om te kiezen wie je bent of wil zijn of met wie je samenleeft, om een geloofsovertuiging aan te hangen of niet. Ronduit vooruitstrevend zijn op het persoonlijk en levensbeschouwelijk vlak. Op economisch vlak uit zich dit in het ondersteunen van wie initiatief neemt. Wie wil ondernemen en werken en zo onze welvaart ondersteunt, moet hiertoe alle kansen krijgen.

Het liberalisme wordt door velen bestempeld als een overtuiging die er is voor 'wie het goed heeft' en voor mensen die het liefst zo weinig mogelijk belastingen betalen. Natuurlijk houden liberalen niet van hoge belastingen, maar daarnaast moet het liberalisme eerst en vooral een overtuiging van groeikansen zijn, niet voor de happy few, maar voor iedereen. Het maakt niet uit van welke afkomst je bent, je moet vooruit raken in het leven door je best te doen. Je moet jezelf kunnen ontwikkelen en over voldoende zelfbeschikkingsrecht beschikken. Sociale mobiliteit, vooruit kunnen raken in het leven, behoort tot de essentie van het liberalisme.

Om iedereen startkansen in het leven te gunnen, moet er een basiswelvaart zijn voor iedereen, een toegankelijk onderwijs en een goede sociale zekerheid. Ook dat is liberalisme.

Wie zonder eten en drinken in de woestijn geboren wordt, kan moeilijk als een vrij individu worden aanzien. Basisvoorzieningen zijn noodzakelijk om iedereen faire kansen te geven. Om die reden ga ik verder in dit boek in op de toekomst van ons onderwijs en de sociale zekerheid.

Het probleem in ons land is evenwel dat het voorzien in de basistaken door de overheid compleet misgelopen is. Subsidiemechanismen als een KMO-portefeuille, jobcoaches, burn-out coaches,... Ideeën en concrete realisaties die aantonen hoe ver we doorgeschoten zijn met overheidstussenkomsten, die leiden tot een gigantisch overheidsbeslag dat het vrij initiatief fnuikt.

In ons land is de taxatie- en regeldrift onder het mom van herverdeling en bescherming zodanig doorgedreven dat er eigenlijk niets sociaal meer is aan die basisvoorzieningen, wel integendeel: de sociale mobiliteit wordt er onmogelijk mee gemaakt. Als je wil werken voor je toekomst, houd je immers te weinig over om echt vooruit te geraken in het leven.

Het sociaaleconomisch liberaal verhaal is dan ook cruciaal om mensen vrijheid te bieden in onze samenleving en om de liberale partij blauw te kleuren. Het vrij initiatief op economisch vlak leidt tot sociale herverdeling, maar zoals vaak gezegd wordt: een sociaal paradijs bouw je niet op een economisch kerkhof. Mensen die werken maar veel te weinig overhouden, zijn niet vrij.

Ook veiligheid hoort bij een liberale samenleving. Je bent niet vrij als je moet vrezen voor je fysieke integriteit en als wat je opgebouwd hebt, niet als veilig kan worden beschouwd. De liberale rechtstaat is daarbij een belangrijk uitgangspunt, maar we zijn toe aan herdenking van de werkprocessen binnen justitie om de rechterlijke macht aan te passen aan de 21e eeuw. Dat in deze kerntaak van de overheid moet worden geïnvesteerd is duidelijk. De veiligheid garanderen is een prioriteit van de overheid. Zonder hierin te investeren, zullen politici nooit het geloof van de mensen in het systeem kunnen herstellen. Als liberalen hebben we het thema veiligheid en justitie veel te lang aan anderen overgelaten.

Burgers krijgen daarmee de indruk dat de liberalen niet bezig zijn met de echte problemen van de mensen. De liberale partij moet deze kerntaak opnieuw ter harte nemen en het tot kernthema van haar eigen partij verder uitbouwen.

Het liberalisme moet in de 21e eeuw ook dringend een eigen verhaal schrijven rond integratie en migratie. De klassieke liberale filosofen helpen ons maar in beperkte mate, omdat hun wereld er helemaal anders uitzag dan de samenleving van vandaag. Nieuwkomers maken deel uit van onze samenleving, we moeten ze ook kansen bieden en wie die kansen grijpt en zijn best doet, moet de steun van liberalen krijgen. Met de positieve benadering moeten we charmeren en integreren, maar daartegenover staat – zoals bij iedereen – de verplichting om verantwoordelijkheid te nemen. Onze sociale zekerheid is niet bedoeld voor wie nooit bijdroeg aan het systeem en wie ten eeuwigen dage geniet van voordelen. Dat wordt door iedereen als onrechtvaardig aangevoeld en kunnen we niet langer aanvaarden.

Ook moeten liberalen terug op hun strepen staan als het over belangrijke liberale waarden gaat zonder dewelke we geen pluralistische, liberale en democratische samenleving hebben. Bijvoorbeeld de scheiding tussen geloof en staat en de gelijkwaardigheid tussen mannen en vrouwen. Dat zoveel burgers extreem stemmen, moet voor ons als liberalen een wake-upcall zijn waarop we een eigen antwoord moeten bieden op die uitdagingen. Niet dat we de kiezers moeten beschuldigen de kaarten moeilijk gelegd te hebben. Wij moeten gewoon zelf beter doen.

Ook kunnen we geen vrije samenleving hebben als we onze vrijheid nemen om die van toekomstige generaties te hypothekeren. Indien wij na ons een wereld achterlaten waar het leefmilieu ver-

woest is, dan laten we onze kinderen een verschrikkelijke erfenis achter en worden zij in onvrijheid geboren. Liberalen moeten dan ook een volwassen en eigen verhaal uittekenen rond duurzaamheid, klimaat en energie.

Tot slot kon het niet anders. Nu de Wetstraat in een totale impasse verkeert, kan men er niet omheen dat de liberalen een eigen antwoord moeten bieden op de uitdagingen van de NV België, de manier waarop het land gestructureerd is.

Het bieden van een geloofwaardig en functioneel eigen verhaal is cruciaal om de komende jaren los te komen van de symbooldiscussies rond confederalisme, unitarisme of federalisme die vaak meer emotioneel dan rationeel gekleurd zijn.

Deze thema's zijn natuurlijk nog steeds beperkt, maar dit zijn wel de onderwerpen op basis waarvan kiezers beslissen aan wie ze hun stem geven. Liberalen moeten op deze thema's dan ook eensgezind antwoorden bieden. Over andere thema's kan men gerust van mening verschillen en eigen accenten leggen.

HET SOCIAALECONOMISCHE ALS DNA

Natuurlijk is het liberalisme veel breder dan het sociaaleconomische. Toch verwachten kiezers van een liberale partij dat ze het sociaaleconomische thema naar zich toe trekt. Het is voor veel kiezers de bestaansreden van Open Vld als partij en het wordt als onbegrijpelijk aangevoeld door kiezers, sympathisanten en militanten indien de partij ageert tegen de belangen van een klimaat van vrij ondernemerschap en het ondersteunen van de mensen die elke dag gaan werken in ons land.

Het vreet ook aan de geloofwaardigheid van Open Vld dat na 20 jaar regeringsdeelname het rapport op dit vlak als matig wordt aangevoeld. De liberalen konden in die periode tweemaal een grote belastingverlaging doorvoeren. De eerste keer was onder de regering Verhofstadt I en de tweede was de daling van de personenbelasting onder Michel I met 6 miljard euro per jaar. Onder de regering Michel I werden de lasten op arbeid ook verlaagd met 3 miljard euro per jaar. Dat waren gigantische inspanningen op een federale begroting die in het rood zit.

Ondanks deze inspanningen blijft het overheidsbeslag, dat is wat de overheid belast van alles wat we samen produceren, in ons land op dit ogenblik 52,5 procent. We taxeren dus meer dan de helft van wat geproduceerd wordt in België. In Nederland is dat tien procent lager en de dienstverlening is vaak beter. Het kan en kon dus allemaal beter.

Qua herverdelingscijfers staat België aan de top van de wereld. Met een Gini-coëfficiënt¹ van 25,9 procent behoren we samen met de

---

¹ De Gini-coëfficiënt is een maatstaf om te berekenen hoezeer de welvaart ongelijk verdeeld is in een land.

Scandinavische landen tot die landen die het meest herverdelen, en dit ook na de Zweedse jaren van het volgens sommigen ‘hardvochtige’ sociaal beleid. Vanuit liberaal en sociaal oogpunt gaat er achter deze realiteit een andere schrijnende realiteit schuil.

We slagen er niet goed in armoede te bestrijden. Ons sociaal systeem lijkt voor velen een soort lotsbestemming. Op onze arbeidsmarkt lukt het amper of niet om bepaalde doelgroepen te activeren. Finaal toont dit aan dat sociale mobiliteit blijkbaar niet meer weggelegd is voor sommige medeburgers. Voor mij als liberaal is dat onaanvaardbaar.

Te weinig Belgen dragen bij tot de creatie van meerwaarde in ons land, te veel Belgen zijn afhankelijk van een vervangingsinkomen. De participatiegraad van de OESO meet hoeveel van de personen tussen 15 en 64 jaar deelnemen aan de arbeidsmarkt. In België halen we de 70% niet en zijn we bij de slechtst presterende landen van Noord- en West-Europa. In Nederland is 80% van de potentieel actieve beroepsbevolking effectief actief op de arbeidsmarkt. De werkzaamheidsgraad toont gelijkaardige cijfers in België. Dit zijn verontrustende cijfers omdat de productiviteit – en dus ook de economische groei – rechtstreeks mee bepaald wordt door de beroepsbevolking, maar ook omdat de groep niet-actieven, die ondersteund wordt door de sociale zekerheid, te groot wordt. De rigiditeit van onze arbeidsreglementering beschermt de actieve beroepsbevolking uitstekend, maar hindert de toegang tot jobs voor jongeren (L. Neels e.a., Itinera, Een plan voor het Land, Lanoo, 2019, pag 16).

Op deze manier komen we tot de paradoxale situatie dat we in België met een te beperkte groep weliswaar heel hard werken, maar de uitgaven van de overheid te hoog zijn waardoor het netto resul-

taat voor diegenen die hulp nodig hebben te beperkt is. Onze pensioenen zijn lager dan elders. Dat komt omdat onze loopbanen te kort zijn en de balans tussen bijdragen en rechten putten uit het systeem niet evenwichtig is. Als we onze pensioenen en uitkeringen willen verhogen, kan dat enkel als meer mensen aan de slag zijn en bijdragen betalen aan de sociale zekerheid. Zo eenvoudig is het. Andere recepten zijn puur boerenbedrog.

Om meer mensen aan de slag te krijgen, moet onze arbeidsmarkt veel laagdrempeliger worden. Dat betekent niet dat iedereen vanaf nu in een slechter statuut moet gaan werken, maar we zijn te ver doorgeschoten in ons model. Denk maar aan de manier waarop wij minutieus vastzitten in uurroosters, de papierwinkel van het zelden gelezen arbeidsreglement, de verplichting om voor een bé-tje maatwerk steeds een CAO of paritair comité nodig te hebben en om steeds minimaal een derde van een voltijds werkrooster te werken. Het leidt tot een stroeve arbeidsmarkt die occasioneel werk, waar veel werkzoekenden en ondernemingen om smeken, zo goed als onmogelijk maakt.

Als liberale partij moeten we terug dé absolute marktleider worden om ondernemerschap en werken te ondersteunen.

Meer mensen aan de slag

We moeten mikken op een participatiegraad aan de arbeidsmarkt van 80%. Hoe doen we dat?

Onze werkloosheidsuitkeringen moeten activerender werken en na een tijdje geïntegreerd worden in het stelsel van sociale bijstand, met middelentoets en individuele begeleiding, inclusief vrijwilligerswerk.

Onze gigantische en groeiende reserve van arbeidsongeschikten moet anders aangepakt worden. Wie effectief volledig ongeschikt is om te werken, moeten we natuurlijk laten rusten en genezen. Niettemin is er een heel grote reserve aan burgers met een ziekte-uitkering die ongeschikt is om zijn eigen werk uit te voeren, maar daarom nog niet ongeschikt is om enig ander werk uit te voeren. De re-integratietrajecten die onder minister van sociale zaken Maggie De Block werden uitgewerkt, zijn een goede opstap om deze groep zo spoedig mogelijk te proberen re-integreren op de arbeidsmarkt, maar een evaluatie dringt zich op.

Veel werkgevers vinden het re-integratietraject een traject met veel belemmeringen. Werknemers werken soms – onder impuls van bepaalde vakorganisaties – niet mee aan een dergelijk traject. Indien achteraf blijkt dat het aanbieden van een aangepaste functie niet werkt, voelen werkgevers dit aan als een impasse waar ze moeilijk weg mee kunnen. De overheid zou een financiële incentive kunnen geven aan werkgevers die werknemers een kans geven in een andere dienstbetrekking bij hen of bij een andere werkgever. Dit zal nog altijd een financieel positieve operatie zijn voor de overheid gezien de kosten van uitkeringen die gepaard gaan met een inactieve werknemer.

We moeten werknemers ook meer mogelijkheden geven om over te stappen naar een andere werkgever met behoud van rechten. Vandaag zijn veel te veel rechten in het arbeidsrecht verbonden aan anciënniteit, zoals het minimumloon of de ontslagrechten. Het ontslagrecht moeten we herdenken, waarbij opzegvergoedingen opgebouwd doorheen de loopbaan overdraagbaar worden. Ook de loonstructuur is veel te veel afhankelijk van anciënniteit. Andere parameters moeten een grotere rol spelen bij het bepalen van loon of minimumloon. Er moet ook veel meer ingezet worden

op systemen van progressieve hertewerkstelling vanuit werkloosheid, bijstand of ziekte. Tijdelijk een uitkering met gelegenhedswerk combineren moet kunnen, maar wel degressief in de tijd zodat de combinatie niet als hangmat gaat functioneren.

Onze regionale arbeidsmobiliteit moet toenemen: er is nood aan een nationaal gecoördineerd plan tussen de gewesten om werkloosheid in bepaalde regio's aan te pakken met doelstellingen. Laat de private sector participeren aan de oefening om de door de overheid vastgelegde doelstelling te bereiken. Werklozen die bereid zijn te verhuizen naar een regio met minder werkloosheid, moeten we stimuleren door toegankelijk naschools onderwijs, taalcursussen en hulp bij huisvesting aan te bieden. De situatie waarbij men in Kortrijk smeekt om arbeidskrachten terwijl Henegouwen 10 à 20 kilometer verder een gigantische werkloosheid kent, kunnen we ons echt niet langer veroorloven.

We moeten mikken op een participatiegraad aan de arbeidsmarkt van 80%. Hoe doen we dat?

Hervorm het sociaal overleg

Globaal moeten we in ons land ook naar een hervorming van het sociaal overleg, die meer ruimte laat voor maatwerk op ondernemingsniveau. Onze vakbonden en werkgeversorganisaties hebben historisch grote verdiensten en het moet ook erkend worden dat veel afgevaardigden en secretarissen van vakorganisaties op het terrein goed werk leveren, maar nationaal voelen meer en meer

beleidsmakers de standpunten die uit het sociaal overleg komen aan als star en conservatief.

Dit uit zich ook in de manier waarop gehamerd wordt op het belang van top-down controle op het hele sociaal overleg via sectorale onderhandelingen. Deze top-down benadering is niet langer actueel in een wereld waar mensen mondiger en zelfstandiger zijn en meer inspraak willen.

Het sociaal overleg is vandaag ingedeeld in tal van sectoren of paritaire comités. Dit is compleet achterhaald. De indeling dateert uit het industrieel tijdperk en leidt tot veel te complexe en verdoken reglementering, waarvan men in een onderneming niet zomaar kan afwijken. De kunstmatige indeling in sectoren creëert ook vaak oneerlijke concurrentie tussen ondernemingen, afhankelijk van het paritair comité waaronder men valt. Het aantal comités moet beperkt worden om meer uniformiteit, transparantie en minder bureaucratie te hebben voor wie onderneemt en mensen te werk stelt, en hun regelgevende rol mag die van het sociaal overleg op ondernemingsniveau niet meer zo halsstarrig domineren.

In ondernemingen met een syndicale afvaardiging moet het mogelijk zijn ondernemings-CAO's te sluiten met de lokale afvaardiging na overleg met het eigen personeel. Sectorale CAO's mogen daarbij niet belemmerend werken. Vandaag worden ondernemingen vaak geconfronteerd met sectorale CAO's, die absoluut niet op maat zijn van hun onderneming. Het proberen afsluiten van een afwijkende CAO lukt heel zelden en veel werkgevers beginnen er zelfs niet aan, zelfs al zouden de lokaal aangeduide syndicale afgevaardigden dat willen.

Vereenvoudig de arbeidsduurreglementering

Onze arbeidsduurreglementering is oneindig complex en er zijn wellicht maar een handvol specialisten dat nog weten wat overwerk is en wat niet. De Arbeidswet van 1971 moet hervormd worden om meer afspraken op ondernemingsniveau toe te laten en heel duidelijke lijnen bevatten over hoeveel uur per week we aanvaardbaar vinden om te werken. 38 uur per week mag de standaard blijven, maar door het jaar heen moet het eenvoudiger worden om op maat van de werknemer of in onderling overleg met de werkgever saldi op te bouwen die binnen de 12 maanden afgebouwd worden. Loopbaansparen, waarbij je doorheen je loopbaan tijd opbouwt om later op te nemen, moet ook gemakkelijker kunnen.

De Wet Werkbaar en Wendbaar werk van voormalig minister Peeters was bedoeld om meer flexibiliteit toe te laten op maat van de onderneming. De realiteit is echter dat bij de concrete implementatie van de akkoorden hierover in de regering, het bijzonder moeilijk werd om een ander arbeidsregime af te spreken binnen een onderneming dan de vaste 38 uur per week, tenzij men onder een sector valt waar uitzonderingen bestaan.

Verlos ons van overbodige administratie en digitaliseer

Overbodige administratieve formaliteiten schaffen we af en sociale en fiscale documenten maken we per definitie digitaal, tenzij men er wil van afwijken om goede redenen. Bied ondernemers een duidelijk kader en houd rekening met hun gerechtvaardigde verwachtingen bij contacten met de overheid, de RSZ of de fiscus.

Maak de overheid efficiënter

We mikken in het komende decennium op een staatshervorming die liberaal geïnspireerd is. Dat betekent dat die staatshervorming ertoe moet leiden dat de overheid nutteloze taken of taken die ze niet efficiënt uitvoert, afstoot, haar bevoegdheden degelijk coördineert, zelf niet meer personeel tewerkstelt dan nodig is voor haar kerntaken en dus kortom efficiënter werkt. De doelstelling moet zijn dat de overheden 5% minder geld kosten.

We moeten het begrotingstekort niet enkel oplossen met maatregelen die van de bevolking een inspanning vragen, maar de overheid en de politiek mag het ook voor minstens de helft bij zichzelf zoeken. Dat lijkt niet meer dan fair en perfect mogelijk als je ons land vergelijkt met andere landen.

De financiële ademruimte die dit geeft, kan gebruikt worden om diegenen die ondernemen en werken meer te laten overhouden voor de inspanningen die ze elke dag leveren om onze economie en welvaart te garanderen.

Een lastenverlaging is gezien de budgettaire uitdagingen de komende jaren wellicht nog niet onmiddellijk aan de orde, maar liberalen moeten naar een perspectief streven in 2030 om vooral de lasten op arbeid verder te verlagen om meer jobcreatie mogelijk te maken en ons land concurrentieel te houden.

De doelstelling moet zijn dat de overheden 5% minder geld kosten.

Zorg voor meer eerlijke concurrentie

Onze productiviteitsgroei was de afgelopen jaren niet geweldig, ondanks de inspanningen van de regering om de lasten op arbeid en ondernemen te verlagen. De hoofdoorzaak daarvoor blijkt een gebrek aan concurrentie. Ondernemingen die van een lastenverlaging genieten, maar die te weinig concurrentie ondervinden dreigen lagere lasten maar voor twee zaken aan te wenden: de winstreserve doen stijgen of investeren. Veel ondernemingen hebben de afgelopen jaren meer geïnvesteerd. Dat is op zich positief, maar dat versterkt vooral de marktpositie van die ondernemingen en komt de consument niet onmiddellijk ten goede.

Wat ondernemingen, die genoten van lastenverlagingen, te weinig gedaan hebben in ons land, is hun prijzen verlagen in het voordeel van de consument. Daardoor blijft het leven in België duur, terwijl het productieproces of het dienstverleningsproces van de ondernemingen goedkoper werd.

Er moet in de Belgische economie meer concurrentie worden gecreëerd om dit probleem te verhelpen.

Daarvoor moeten drempels die de economische activiteit fnuiken, worden verwijderd. Elke vorm van monopolie of kartelvorming is onduidbaar en ook andere belemmeringen op de vrije markt, zoals corporatistische vestigingswetten, beperkingen op de openingsuren en rigide regels inzake prijzen en solden, moeten worden weggevoerd. Onze te rigide economische wetgeving leidt er soms toe dat grotere ondernemingen in een beschermd marktpositie opereren in ons land. Daar zijn de consumenten niet bij gebaat. Inspectiediensten moeten de prijzen van goederen en diensten zorgvuldig monitoren en optreden indien bepaalde tarieven of

prijzen in ons land hoger (of lager: vb. vlees dat aan dumping-prijzen wordt aangeboden) blijven dan in andere landen, terwijl daar geen verklaarbare oorzaak voor is. Mededingingsautoriteiten moeten het beleid proactief kunnen adviseren over ongewone marktsituaties, waarbij blijkt dat de vrije markt disfunctioneert en vooral een aantal grote spelers lijkt te beschermen.

De vrije markt is een geweldig systeem om welvaart te creëren, maar kan niet bedoeld zijn om monopolisten of oligopolisten² te beschermen, door een combinatie van veel geld en stringente vestigings- en economische wetten waar een start up niet tegen op kan.

Er moet in de Belgische economie meer concurrentie worden gecreëerd om dit probleem te verhelpen. Daarvoor moeten drempels die de economische activiteit fnuiken, worden verwijderd.

Minder bureaucratie

De Belgische administratie is in de loop der jaren geëvolueerd naar een loodzware bureaucratie. Dit vormt niet enkel een grote bron van frustratie voor individuen, maar ook een rem voor ondernemers en investeerders. Verder mist de Belgische wetgeving stabiliteit, consistentie en duidelijkheid. Dit resulteert in een gebrek aan rechtszekerheid voor ondernemingen en leidt tot een

---

² Oligopolie doet zich voor wanneer een beperkt aantal spelers de markt onder zich verdelen en het risico bestaat dat zo de prijzen voor de consument kunstmatig hoog blijven door het gebrek aan concurrentie.

stijging van de administratieve bedrijfskosten.

De gezamenlijke overheden moeten de komende jaren een plan opstellen waarin ze met concrete doelstellingen vorm geven aan het principe dat de overheid ten dienste staat van het ondernemingsleven, in een context van absolute rechtszekerheid waarbij het principe van de lange termijn “ruling” de regel wordt en niet de uitzondering. Het werken aan een substantiële vereenvoudiging van de Belgische wetgeving is een absolute noodzaak.

We moeten in de schoot van het parlement actief werken aan permanente wetsevaluatie via de operationalisering van het “wetsactueel” en het inbouwen van “zonsondergangsclausules” die de levensduur van bepaalde wetten beperken.³ De overheid dient ten dienste te staan van samenleving en economie, niet omgekeerd.

We moeten in de schoot van het parlement actief werken aan permanente wetsevaluatie via de operationalisering van het “wetsactueel” en het inbouwen van “zonsondergangsclausules” die de levensduur van bepaalde wetten beperkt.

Vereenvoudig de fiscaliteit

De komende jaren moeten we binnen een parlementaire commissie op zoek naar een eenvoudiger fiscaliteit. Dit zal weerstand opwekken bij bepaalde lobbygroepen, die vaak met aftrekposten

---

³ Dit is een termijn plakken op een wet waarna die niet meer van toepassing is. Vandaag wordt daar te weinig mee gewerkt. Er worden maar wetten bij gestemd, zonder dat er verdwijnen.

geholpen worden, maar onze fiscaliteit mist coherentie en is voer voor specialisten. Gewone mensen, zonder duurbetaalde consultants, raken niet meer wijs uit de talrijke regels, aftrekposten en subsidiekanalen. Grote ondernemingen slagen daar natuurlijk wel in, wat door de burgers als unfair wordt aanzien.

Liberalen moeten mee aan de kar trekken van een faire fiscaliteit. Er is evenwel een grote voorwaarde om aan het debat deel te nemen ten aanzien van alle andere partijen: een fiscale hervorming moet leiden tot minder belastingen in plaats van meer. Andere partijen willen immers enkel fiscaal hervormen om meer belastingen te bedenken, zoals die op onroerend goed, wat opnieuw rechtstreeks de middenklasse zal raken.

Een fiscale hervorming die er enkel op uit is nieuwe belastingen uit te denken zonder bestaande belastingen te verminderen, zullen wij niet ondersteunen.

Liberalen zouden daarbij ook in de Grondwet of een bijzondere wet moeten laten inschrijven dat het overheidsbeslag nooit hoger mag zijn dan 50%. De Belg kan niet verplicht worden gemiddeld meer voor alle anderen te werken dan voor zichzelf.

Liberalen zouden daarbij ook in de Grondwet of een bijzondere wet moeten laten inschrijven dat het overheidsbeslag nooit hoger mag zijn dan 50%. De Belg kan niet verplicht worden gemiddeld meer voor alle anderen te werken dan voor zichzelf.

VEILIGHEID, EEN JUSTITIE VOOR DE 21^E EEUW

Justitie en onze veiligheidsdiensten verdienen extra investeringen de komende jaren. Het gaat over kerntaken van de overheid.

In het bijzonder in het justitiesysteem moeten we op twee vlakken een inhaaloperatie doen. Qua infrastructuur zit justitie niet in de 20e, maar zelfs nog vaak in de 19e eeuw. Een inhaaloperatie zal een financiële inspanning van 400 miljoen euro kosten, maar is op het globale budget van de federale overheid aanvaardbaar.

Er moet ook ernstig nagedacht worden of alle justitiepaleizen die we hebben vandaag nog verder in gebruik kunnen gehouden worden. De renovatiekost is vaak hoger dan het voorzien van nieuwe infrastructuur. Ook op het vlak van gevangenen moeten geplande projecten tot bouw van nieuwe inrichtingen dringend aangevat worden.

De lijdensweg voor de procedures tot de bouw van de gevangenen brengt ons overigens tot een evaluatie van hoe we in ons land tot vergunningen komen van voor de samenleving cruciale infrastructuur.

Voor cruciale infrastructuur van ons land, zoals de bouw infra-

structuren voor energievoorziening of de nationale luchthaven moet een 'fast lane' gecreëerd worden om alle vergunningsprocedures en beroepsprocedures te doorlopen. Het proces moet steeds binnen het jaar afgerond zijn met uitsluitel over al dan niet vergunnen. We raken daarbij niet aan de rechten van eigenaars om hun rechten af te dwingen. We creëren een versnelde procedure met korte termijnen en een (definitieve en finale) uitspraak in kracht van gewijsde binnen het jaar.

Dat het bouwen van twee gevangenissen al meer dan een decennium aansleept en intussen ons land veroordeeld wordt voor de manier waarop gedetineerden opgevangen worden, is een westers land onwaardig. Een gevangenis is cruciale overheidsinfrastructuur die de veiligheid in het land moet waarborgen. Er moet veel sneller uitsluitel komen over de benodigde vergunningen.

Voor de dagelijkse werking van justitie zullen ook extra middelen noodzakelijk zijn. Evenwel moet hier wel wat tegenover staan. Het kan niet de bedoeling zijn dat de werkprocessen binnen justitie niet in vraag worden gesteld en men de extra middelen gewoon hanteert om op dezelfde manier verder te werken die men al gedurende decennia gewoon is.

Tussen de politieke overheid, wetgevende en uitvoerende macht, enerzijds, en de rechterlijke macht anderzijds, zou tweejaarlijks een beheersovereenkomst moeten gesloten worden over de middelen die justitie ter beschikking krijgt en wat de doelstellingen zijn die daar tegenover staan. De rechterlijke macht zou zelf voorstellen moeten doen voor een wettelijk kader om procedures korter en eenvoudiger te maken en hoe men meer kan focussen op procedures en zaken die voor de samenleving cruciaal zijn om zo het geloof in de instellingen te herstellen.

Vandaag lijkt het voor burgers vaak zo dat kleinere misdrijven of verkeersmisdrijven gemakkelijk aangepakt worden, maar zwaardere feiten moeilijker te bestraffen zijn of de procedures heel lang duren. Dit stemt niet geheel overeen met de realiteit, maar de indruk alleen al is heel beschadigend voor het vertrouwen van de burger in de democratie en de rechtstaat.

Justitie moet hervormen om kleinere misdrijven nog meer ambtelijk af te handelen en pas bij betwisting een rechter in te schakelen. Er moet zoveel mogelijk mankracht vrij gemaakt worden om de zwaardere criminaliteit aan te pakken. Daarnaast moet het mogelijk zijn om in wijken van steden, waar politiediensten zelf de situatie als problematisch beoordelen, bepaalde misdrijven sneller te behandelen.

Het vervolgingsbeleid in sommige delen van steden moet ook strenger kunnen zijn en in overleg met het lokaal bestuur bepaald worden. Lokale besturen moet toegelaten worden mee te investeren in de mankracht die nodig is om een actieplan in een bepaalde wijk op te stellen en uit te voeren.

Qua digitalisering ligt de Belgische justitie – tot ergernis van de mensen die zelf in het systeem werken – lichtjaren achter op het buitenland. In een volgende legislatuur moet er eindelijk werk gemaakt worden van een toegankelijk digitaal platform voor de diensten en actoren van justitie.

Om justitie meer ademruimte te geven, moet de politieke overheid tot slot ook een duit in het zakje doen. Te veel feiten worden als strafbaar aanzien en de procedures werden er de afgelopen jaren helemaal niet eenvoudiger op. De wetgever moet in samenspraak met de rechterlijke macht aan wetsevaluatie doen en voorbijge-

streefde wetten en regels afschaffen. Nu worden er veel wetten gestemd, maar zelden tot nooit wordt er een initiatief genomen tot afschaffing van een wet. Voor justitie, dat voor de handhaving van de wetgeving moet zorgen, komt er zo alleen maar werklust bij.

Een goed werkende justitie is cruciaal in een democratie. Als men de ademruimte voor extreme partijen wil wegnemen, is het van erg groot belang dat volgende regeringen prioriteit geven aan de staat van justitie en veiligheidsdiensten. Een liberale partij moet hierin voortrekker zijn. De democratische rechtstaat is bij uitstek een liberaal thema en zonder een goed functionerende rechtstaat zal er ook geen liberale democratie blijven bestaan.

Voor cruciale infrastructuur van ons land, zoals de bouw infrastructuren voor energievoorziening of de nationale luchthaven moet een 'fast lane' gecreëerd worden om alle vergunningsprocedures en beroepsprocedures te doorlopen.

MIGRATIE: EEN VERHAAL VAN KANSSEN EN VERANTWOORDELIJKHEDEN

In ons land zijn we ver af van een succesvol migratie- en integratieproces. Toch zijn er verschillen waarneembaar tussen steden, waaruit blijkt dat een verschil in aanpak toch een groot effect kan hebben over hoe we de multiculturele samenleving vormgeven.

Het verhaal van migratie en integratie behoeft een veelzijdige aanpak. Nieuwkomers moeten sneller geïntegreerd worden op het vlak van taal en werk. Daartoe bestaan nog heel wat belemmeringen, zoals wachtlijsten voor taalcursussen, niet mogen werken tijdens een asielaanvraag, etc.

Basiswaarden

Liberalen mikken op individueel zelfbeschikkingsrecht. Toch is het zo dat een samenleving van individuen maar kan samenleven als er een sokkel is van waarden die gedeeld worden en die ervoor zorgen dat iedereen binnen die spelregels zijn of haar eigen keuzes kan maken. Op deze contouren kunnen we geen compromissen toelaten indien we niet willen dat de grote vrijheid die ieder individu geniet, teloor gaat. Dan is er geen vrijheid en geen liberalisme.

Alhoewel over de integrale tekst van de Universele Verklaring voor de Rechten van de Mens heel wat kan gediscussieerd worden, bepalen dergelijke teksten bijvoorbeeld een aantal waarden die we als samenleving als spelregels aanvaarden om een liberale samenleving te kunnen zijn.

Ook in onze Grondwet staan een aantal principes die we als liberale basiswaarden aannemen.

De scheiding tussen de lekenstaat en de individuele geloofsovertuiging is bijvoorbeeld cruciaal. Een overheid moet politiek en religieus neutraal zijn. Indien we geen pluralistische overheid kennen, dreigt een burger onzeker te zijn of hij – gelet op diens eigen overtuiging – wel eerlijk en neutraal zal behandeld worden.

Inzake gelijkwaardigheid tussen man en vrouw zullen we als liberalen ook geen compromissen aanvaarden. Verenigingen die dit principe niet respecteren, kunnen onmogelijk op overheidssteun of erkenning rekenen.

Geweld tegen burgers omwille van hun seksuele voorkeur, ingegeven door religieuze overtuigingen, moet hard gestraft worden, want dit geweld schendt de belangrijke liberale beginselen van individuele vrijheid en zelfbeschikkingsrecht.

Een eigen geloofsovertuiging is een individuele keuze. Het is niet logisch dat de overheid religies subsidieert. Iedere burger zou de keuze moeten hebben op zijn of haar belastingbrief een religie of overtuiging aan te kruisen waar hij of zij een percentage van zijn belastinggeld aan wil besteden, maar dit mag geen verplichting zijn.

Tegenover bijstand staat verantwoordelijkheid

Van levensbelang is dat iedereen, ongeacht achtergrond, zijn steentje bijdraagt in onze samenleving. Ons sociaal systeem blijkt een enorme aantrekkingskracht uit te oefenen op vluchtelingen, gelukszoekers en migranten van binnen en buiten de Europese Unie. Alhoewel door de tijd heen het beleid heel wat maatregelen nam die ons systeem van sociale bijstand en sociale zekerheid zeker niet zomaar vrij toegankelijk maakt, zijn er hier en daar toch nog hiaten in het stelsel. Dit bleek bijvoorbeeld recent nog naar

aanleiding van de door de Vlaamse Regering terecht afgeschafte gezinsbijslag die asielzoekers blijkbaar opbouwden tijdens de asielpcedure.

Dit soort discussies vreet aan het draagvlak voor de sociale zekerheid en migratie bij burgers die al lang aan de sociale zekerheid bijdragen en zich vaak op het einde van de rit matig beloond voelen met een beperkt pensioen, en dit zowel in het zelfstandigenstelsel als in dat van werknemers.

Activering van iedereen die sociale bijstand of sociale zekerheidssteun geniet, is dus cruciaal om aan beide bezorgdheden tegemoet te komen. Ook het toegangsticket tot het systeem moet strenger. Wie wil genieten van de voordelen van het systeem, moet ook daadwerkelijk eerst gedurende een redelijke en langere periode bijdragen.

Faire kansen

Als we van iedereen activering vragen, moeten de liberalen dan ook wel mee op de barricades staan om elke vorm van racisme en discriminatie te bestrijden. Wie kansen wil grijpen, moet die kansen ook krijgen of wordt ontmoedigd.

Op basis van big data is het mogelijk statistisch op de arbeidsmarkt, de huurmarkt of in andere situaties na te gaan of er een mogelijk risico is op discriminatie wegens abnormale verhoudingen in een onderneming of gedrag ten aanzien van mensen met migratieachtergrond. Indien op basis van big data manifeste afwijkingen vastgesteld worden, moet een inspectiedienst meer mogelijkheden krijgen om onderzoek te voeren naar discriminatie en racisme.

Voorbeeldrollen

De liberale partij moet een partij zijn waar iedereen, van gelijk welke afkomst, kansen krijgt. Helaas straalt onze partij dat vandaag veel te weinig uit. Men ziet ons als een partij van blanke mannen en vrouwen.

Onze partij heeft ook meer voorbeelden nodig van geslaagde integratie. Geen slachtofferrolmodellen of excuusmigranten, maar stevige geïntegreerde Vlamingen met migratieachtergrond.

Onze partij moet kansen uitstralen, kansen die gegrepen kunnen worden om zo dromen waar te maken.

LIBERAAL KLIMAATBELEID KAN WERKEN

De klimaatuitdagingen zijn reëel. Als we de temperatuurstijgingen en hittegolven van de afgelopen jaren analyseren, kan onmogelijk nog ontkend worden dat er een probleem is inzake klimaatopwarming. Dit probleem negeren, kan niet langer.

Vele ecologische problemen beginnen natuurlijk bij het feit dat onze planeet van meet af aan eigenlijk niet gemaakt was om 8 miljard mensen te dragen. Indien iedereen gewoon verder zijn gang gaat en vervuult zonder beperking, wordt de planeet onleefbaar. Gezien de bevolkingstoename die nog voorspeld wordt, moeten we dan ook intelligent de ecologische uitdagingen aanpakken. Dit kan voor een deel door van iedereen verantwoordelijkheid te vragen tegenover toekomstige generaties, maar ook door technologische innovatie die door de overheid en de politiek moet worden gestimuleerd.

België is hierin natuurlijk maar een kleine factor. De uitdagingen zijn mondiaal en behoeven een internationale aanpak. Om een voorbeeld te stellen, kan ons land natuurlijk zijn deel van de verantwoordelijkheid opnemen. Wat kunnen wij doen?

We kunnen mensen vanalles ontzeggen om een levensstijl in armoede aan te kleven, of we kunnen van de ecologische uitdagingen een economische opportuniteit maken. Liberalen kiezen voor het laatste.

Zuinigheid

Voor de bouwsector kan renovatie en zuiniger wonen natuurlijk een enorme boost betekenen. Het levert werk en jobs op. Niette-

min moet men ook oog hebben voor diegenen die met een klein budget een woning proberen te verwerven of te renoveren. Steeds strenger wordende energienormen voor nieuwbouw maken een nieuwe woning quasi onbetaalbaar voor velen, terwijl oudere huizen verkommeren en er in het ouder woonpatrimonium zelden maatregelen genomen worden. Voor nieuwbouw moeten we de normen wat realistischer zetten zodat nieuwbouw betaalbaar blijft. Voor renovatieprojecten mogen toch ook wat minimale eisen gesteld worden.

Energieomslag met gezonde mix na 2025

Onze energievoorziening staat voor een grote transitie waar we nog allesbehalve klaar voor zijn. In de vorige legislatuur sloten de ministers van energie een energiepact. Dat voorzag een omslag naar hernieuwbare energie, gekoppeld aan meer import van stroom en investeringen in gascentrales. Op dat pact kwam heel wat kritiek omdat er grote investeringen nodig zijn om de vastgelegde energievoorziening, voornamelijk de gascentrales, operationeel te krijgen tegen 2025. Dit is de vastgelegde datum voor de sluiting van de volledige capaciteit inzake kerncentrales. Het energiepact voorzag evenwel ook een evaluatiemoment. Dat ogenblik is nu aangebroken.

Op het vlak van hernieuwbare energie werd voornamelijk vooruitgang geboekt door de bouw van de windmolenparken op zee. Onder impuls van minister Philippe De Backer konden de subsidies die betaald worden voor de bouw en exploitatie van die parken met miljarden gereduceerd worden. Windenergie op zee is rendabel geworden. De capaciteit is in staat enkele kerncentrales, die we gaan afbouwen, te vervangen. Deze inspanningen moeten onverminderd voortgezet worden.

Ook andere hernieuwbare energiebronnen moeten verder ontwikkeld worden, liefst wel met geen tot weinig subsidies. Subsidies hebben de neiging de normale ontwikkeling en evolutie van technologieën te ondermijnen. Men stimuleert immers de huidige technieken en de nieuwste ontwikkelingen worden vaak nog niet ondersteund waardoor nieuwere technieken soms niet op de markt ontwikkeld raken.

De grote evolutie op het vlak van hernieuwbare energie valt evenwel te verwachten wanneer er batterijen op de markt komen die betaalbaar zijn die ons in staat maken op lokaal niveau laagspanning op te slaan. Dat ogenblik is er evenwel nog niet.

De federale minister van energie werkt al een tijdje aan een gascapaciteitsmechanisme om tegen 2025 voldoende gascapaciteit te hebben om de kernuitstap te compenseren. Dit mechanisme raakte niet meer goedgekeurd tijdens de vorige legislatuur, sindsdien is er al een jaar geen federale regering en werd in lopende zaken nog steeds geen beslissing genomen. Er werd de afgelopen twee jaar dan ook kostbare tijd verloren gegaan om investeringen in gascapaciteit te voorzien die de kernuitstap kunnen compenseren.

De conclusie is dan ook dat ons land op dit ogenblik niet klaar is om alle nucleaire capaciteit af te bouwen in 2025. Er is geen enkele discussie dat tegen dan de oudere reactoren Doel 1, Doel 2 en Tihange 1 zullen worden gesloten. De investering om die kleinere en oudere reactoren open te houden, wegens niet op tegen het vermogen van de reactoren, de risico's en de financiële kost van een verlenging.

Tihange 2 en Doel 3 zijn de zogenaamde scheurtjesreactoren. Deze benaming plaatst die reactoren in een heel slecht daglicht, alhoewel het in feite gaat over waterstofvlokken op het reactorvat die vermoedelijk al aanwezig waren bij de productie. Er werd besloten deze reactoren sneller te sluiten dan de andere reactoren gezien de discussie over de afwijkingen op het reactorvat. Naar alle waarschijnlijkheid zal geen enkele politieke partij daarop willen terugkomen.

Rest er de discussie over de recentste reactoren zonder technische problemen, Doel 4 en Tihange 3. Gezamenlijk goed voor 2 Gigawatt aan stroomproductie, die we zeer goed kunnen gebruiken als we weten dat de rest van de nucleaire capaciteit sluit in 2025.

Engie Electrabel, dat onze kerncentrales uitbaat, maakt heel duidelijk dat als de Belgische overheid tegen medio 2020 geen duidelijkheid creëert rond een verlenging van de levensduur van die reactoren, er allerlei eisen op tafel komen die de belastingbetaler veel geld kunnen kosten, bijvoorbeeld gegarandeerde winst of afspraken over het kernafval.

Het wordt dan ook dringend tijd dat er duidelijkheid wordt verschaft. Indien we geen federale regering met volle bevoegdheden hebben, zal het parlement beslissingen moeten nemen over het gascapaciteitsmechanisme en de nucleaire capaciteit.

Het is intussen glashelder dat, gezien de verloren tijd Doel 4 en Tihange 3 best verlengd worden in hun levensduur. Deze beslissing uitstellen, kan de consument en belastingbetaler veel geld kosten want de eisen van de exploitant zullen steeds hoger worden.

Daarnaast moet gewerkt worden aan een gedeeltelijke investering in gascapaciteit om de verloren nucleaire capaciteit die nog

niet gerecupereerd wordt met hernieuwbare energie, te kunnen compenseren. Afwijkend van het energiepact, kan de investering in deze extra gascapaciteit wel beperkter worden dan oorspronkelijk gepland. Netbeheerder Elia pleitte in het licht van het energiepact voor grote investeringen in gascapaciteit, de CREG, onze energiewaakhond, pleit voor beperktere investeringen. De waarheid ligt vermoedelijk in het midden.

Rest er de discussie over de recentste reactoren zonder technische problemen, Doel 4 en Tihange 3. Gezamenlijk goed voor 2 Gigawatt aan stroomproductie, die we zeer goed kunnen gebruiken als we weten dat de rest van de nucleaire capaciteit sluit in 2025.

Koolstofarm transport tegen 2035

In ons verbruik moeten we ook maatregelen nemen die de CO₂ uitstoot in ons land sterk verminderen. We kunnen – zoals ik voorgesteld heb in het federaal parlement – onze bedrijfswagens inzetten om als voorlopers te dienen van een koolstofarm of zelfs koolstofneutraal wagenpark in ons land tegen 2035. Indien we van bedrijfswagens vanaf 2025 eisen dat ze koolstofarm of neutraal zijn, kunnen dat de voorlopers zijn van identieke wagens op de particuliere markt vijf jaar later. Dit kan tot een geheel koolstofarm wagenpark leiden in 2035 wat een impact heeft van 20% op de CO₂-uitstoot in de transportsector. Er zijn weinig andere maatregelen die een dergelijk impact kunnen hebben op de CO₂

uitstoot in ons land. Bovendien kan de hele evolutie, indien ze verstandig aangepakt worden, een economische impuls geven naar innovatie toe. De hele turnover biedt economische opportuniteiten voor de automobielsector.

Het collectief vervoer zou zich ook al moeten richten op een koolstofarm park aan treinen en bussen. Waterstof biedt heel wat opportuniteiten voor zwaarder vervoer. Hieromtrent moet ons land doelstellingen afspreken met de vervoersmaatschappijen.

---

*Koolstofneutraal wagenpark in ons land
tegen 2035*

EEN NIEUWE SOCIALE ZEKERHEID VOOR DE 21^E EEUW

Onze sociale zekerheid heeft ongelooflijk veel verdiensten. Ze heeft de verdienste dat er in ons land een degelijk systeem van hulp en bijstand is voor diegenen die met de sociale risico's als ziekte, werkloosheid, kinderlast of ouderdom (pensioen) geconfronteerd wordt. Dit waren in het grootste deel van de 20e eeuw ook de sociale risico's die men moest afdekken. Vandaag kent onze samenleving andere risico's.

Kinderlast is bijvoorbeeld meestal een vrije keuze in tegenstelling tot een groot deel van de 20e eeuw. Andere risico's worden dan weer niet afgedekt. Het feit dat iemand single of alleenstaande is, is vandaag een sociaal risico geworden. Het leven is dermate duur door de grote bestedingscapaciteit van koppels, waardoor prijzen afgestemd zijn op tweeverdieners, niet op alleenstaanden. Het feit dat men als alleenstaande alleen kinderen moet opvoeden, huisvesting moet voorzien, de elektriciteitsrekening moet betalen, is vandaag een reëel risico waar de sociale zekerheid onvoldoende rekening mee houdt.

Onze sociale zekerheid moet ook om andere redenen aangepast worden. We staan voor gigantische uitdagingen in de ziekteverzekering in het licht van de vergrijzing. Onze maatschappij is toe aan een ethisch debat over bepaalde behandelingen en we moeten meer druk kunnen zetten op ondernemingen die vandaag woekerprijzen vragen voor bepaalde behandelingen en geneesmiddelen.

Ook de financiering van onze sociale zekerheid moet het voorwerp worden van een nieuwe denkoefening. Op termijn moet het daarbij de bedoeling zijn lasten op arbeid minder aan te spreken om de sociale zekerheid gefinancierd te krijgen.

Tot slot pleiten we er als liberalen al jaren voor dat we naar één statuut van de werkende zouden gaan en de drie bestaande statuten, ambtenaar, werknemer en zelfstandige zouden harmoniseren qua sociale bescherming. Die denkoefening moet de komende jaren starten om een sociale zekerheid voor de 21e eeuw op te richten. De huidige statuten kunnen dan uitdovend worden.

Vanzelfsprekend wordt een dergelijke oefening in samenspraak met de sociale partners uitgevoerd, die de sociale zekerheid technisch beheren met de overheid.

EEN FORSE KWALITEITSINJECTIE VOOR ONS ONDERWIJS

Voor liberalen is het onderwijs een manier om iedereen met faire kansen het leven te laten starten. Democratisch toegankelijk onderwijs is een belangrijke voorwaarde voor een vrije liberale samenleving.

Ons onderwijs en onze hersenen zijn bovendien de belangrijkste grondstoffen voor onze Vlaamse economie. Ons land kent geen gasbel of andere natuurlijke exploiteerbare grondstoffen. We moeten het doen met onze kennis en aangeleerde vaardigheden. Onderwijs is cruciaal voor onze welvaart. Toch moeten we vaststellen dat, waar het Vlaams onderwijs lang aan de top van de wereld qua kwaliteit figureerde, de kwaliteitcijfers dalend zijn.

Het meest acute probleem in het onderwijs is in eerste instantie het lerarentekort. 44% van de leraars secundair onderwijs stopt er binnen vijf jaar mee en verdwijnt uit het systeem. Vervanging is er niet of onvoldoende, wat over afzienbare tijd tot zeer grote bezettingsproblemen zal leiden. Het verhogen van de aantrekkelijkheid van de job van leerkracht is dan ook belangrijk. Vele leerkrachten klagen over de planlast. Zij willen meer autonomie bij het lesgeven. Laat de leerkrachten lesgeven, in plaats van papierwerk doen.

Het statuut van vast benoemde leerkracht is een tweede onderwerp dat aanleiding geeft tot nogal wat discussie. De vaste benoeming is ideaal voor wie in dat systeem zit, maar een hel voor startende leerkrachten die nog niet benoemd zijn. Zij moeten het doen met puzzelstukjes van opdrachten in verschillende scholen, raken gedemotiveerd, ook al door het feit dat oudere leerkrachten vanuit hun comfort het wel anders kunnen aanpakken dan de startende leer-

krachten. We moeten de vaste benoeming ter discussie stellen. Er is in het onderwijs nood aan een ander personeelsbeleid dat meer vrijheid en flexibiliteit biedt. Leraars die uitmuntend werk leveren, moeten ook extra beloond kunnen worden. Arbeidsovereenkomsten voor onbepaalde duur worden in de toekomst de standaard, wat veel logischer is tussen enerzijds het beschermde statuut van de vast benoemde en anderzijds het tweederangsstatuut van de beginnende leerkracht met deeltijdse aanstellingen om gaten te vullen waar er vast benoemde krachten ontbreken.

Een bijkomend groot probleem in het huidig Vlaams onderwijs is dat de leerprestaties van Vlaamse leerlingen in vrije val zijn. Het duurt vandaag zes maand langer vooraleer een 10-jarige even goed leest als in 2006. Het duurt negen maand langer vooraleer een 15-jarige even goed is in wiskunde. Samen met Nederland en Finland daalde geen énkél land in de OESO sterker sedert 2003 op PISA lezen en wiskunde. We gaan dus achteruit in plaats van vooruit. Ook aan onze onderwijscultuur is werk. We hebben terug nood aan meer intellectuele ambitie. De prestatiemotivatie van Vlaamse leerlingen is de laagste in Europa. De uitstroom van ASO-leerlingen die niet verder studeren in het hoger onderwijs is nog nooit zo groot geweest. Dit is een groot probleem voor een regio die een kennis-economie wil zijn. Als we de daling niet keren, is het een illusie te denken dat we zullen competitief blijven met regio's als Azië.

Bovendien is het deze weinig ambitieuze onderwijscultuur die – naast sociaaleconomische redenen - mee verklaart waarom we niet meer er in slagen sociale mobiliteit te creëren voor de kwetsbare kinderen van vandaag. Dit terwijl er nergens meer kinderen zijn die een hoger diploma haalden dan hun ouders dan in Vlaanderen (op Finland na). Maar nu is onze sociale lift stuk. Intellectuele ambitie is niet de vijand van sociale mobiliteit ,maar net de motor.

Er is nood aan een nieuw kwaliteitszorgbeleid. Het systeem van de eindtermen, waarbij onderwijsverstrekkers die minimale doelstellingen moeten halen, werkt niet.

De peilingstoetsen⁴ lieten zien dat ongeveer de helft (!) van de leerlingen in het laatste jaar basisonderwijs niet langer de eindtermen wiskunde en Frans halen, ook al zijn dit de wettelijk opgelegde minimale doelstellingen. Daar komt geen enkele reactie op. Dit blijft zonder gevolgen voor onderwijsverstrekkers. Daarom moeten we naar een systeem van gestandaardiseerde toetsen als basis voor onafhankelijke kwaliteitscontrole. Dit is goed voor kwetsbare én sterke leerlingen.

Durf opnieuw inzetten op topkwaliteit. We moeten dringend een beleid hebben voor begaafde leerlingen. Project Talent van Karine Verschueren volgde vierhonderd Vlaamse hoogbegaafde leerlingen. Vergeleken met andere jongeren zijn ze (nog) minder gemotiveerd om naar school te gaan. Ze rapporteren minder leerplezier, en noemen de leerstof vaker saai. Ze vinden het Vlaamse onderwijs onvoldoende uitdagend. In 2003 leverde nog 34 procent van de Vlaamse 15-jarigen Europese topprestaties wiskunde. In 2015 was dat plots nog 21 procent. Een dramatische achteruitgang in tien jaar tijd. Bij de tienjarigen scoort internationaal 10 procent van de leerlingen zeer hoog voor begrijpend lezen. In Vlaanderen is dat 4 procent. Naast het bestaande beleid voor kansarme leerlingen, hebben we ook nood aan een beleid voor begaafde leerlingen. Daar is geen enkele maatregel voor. Onderzoek toont aan dat zelfs onder de meest begaafden kleine leerwinsten een grote impact hebben op individuele carrières. Maar ook op maatschappelijke bijdragen en economische ontwikkeling. Eén IQ-punt winst bij onze toppers

---

4 Toetsen die het niveau van de studenten en scholieren meten.

levert Vlaanderen 2,6 miljard euro extra bbp op. Elk jaar. Deze burgers ontwikkelen diensten en producten, ondernemen, en creëren werkgelegenheid. Hen niet meer voeden, heeft rampzalige gevolgen voor onze samenleving en economie op termijn.

We moeten stoppen met de brede eerste graad. Kinderen zijn gelijkwaardig, maar niet gelijk. We moeten studiekeuze tussen basis- en secundair onderwijs versterken (bv met oriëntering, met het CLB dat dit amper nog doet) in plaats van keuze af te schaffen. Heterogene klassen leiden tot lagere leerprestaties.

Tot slot moet de leerplicht naar 3 jaar. Vandaag gaan meer dan de helft van de meest kansarme kinderen (die aantikken op 4 GOK indicatoren) in de grote steden niet naar het kleuteronderwijs. Dit is nefast voor de kansen in het leven van deze kinderen en hun latere sociale mobiliteit. Deze maatregel is een heel belangrijke in de strijd tegen kansarmoede.

EEN LAND DAT WERKT

We zitten vast. Iedereen voelt het. De staatsstructuur is het resultaat van veel compromissen en staats hervormingen zijn altijd het voorwerp geweest van symbooldiscussies. Stop dit.

Het heeft ertoe geleid dat we met een overheidsbeslag van 52,5% (en in een vorig decennium zelfs nog meer) matige dienstverlening terugkrijgen. Het politiek systeem is ook dermate complex geworden dat burgers het vertrouwen kwijt zijn dat er nog een beleidswijziging mogelijk zou zijn door democratische verkiezingen.

Maak de overheid 5% goedkoper

We moeten naar een liberale staats hervorming. Eén die de overheden gewoon efficiënter maakt met een duidelijke liberale doelstelling: de overheden moeten hun overheidsbeslag verlagen met 5% tegen 2030. Dit kan zonder in de dienstverlening te snijden, maar door de overheid zelf te herstructureren.

Schaf overbodige organen, zoals de Senaat, nu voor eens en altijd af en detacheer het personeel naar andere diensten die er nuttig gebruik van kunnen maken.

Samenwerkingsfederalisme in plaats van vechtfederalisme

Tussen symbooldiscussies over federalisme en confederalisme is er een duidelijke constante. Onze verschillende deelentiteiten, regio's en federatie, werken amper samen. Als er bevoegdheden verdeeld zijn over federatie en regio's komt men er vaak niet uit en kan niet beslissen wat er kan of moet gebeuren. Het leidt tot besluiteloosheid waar de burger maar met afgrijzen kan naar kijken.

Versterk de rol van de federale overheid bij transversale bevoegdheden en ken haar een rol van scheidsrechter toe als men er onderling – na een redelijke termijn – niet uitraakt. Creëer in dit verband een hiërarchie der rechtsnormen. Denk bijvoorbeeld aan belangrijke discussies, zoals een internationaal pact rond klimaatdoelstellingen of bijvoorbeeld het invoeren van 5G. We maken ons met de huidige impasse internationaal belachelijk.

Versterk de rol van de federale overheid bij transversale bevoegdheden en ken haar een rol van scheidsrechter toe als men er onderling – na een redelijke termijn – niet uitraakt.

Regionale fiscale autonomie

Geef fiscale autonomie aan de regio's. Stel hen zelf financieel meer verantwoordelijkheid voor de inkomsten en uitgaven van de overheden. Vandaag leven zij van een te vrijblijvende dotatie van de federale overheid. Het budgettaire tekort wordt dan de optelsom van wat de federale overheid doet en wat de regio's doen. Dit leidt tot weinig verantwoordelijkheidszin bij sommige deeltiteiten van de Belgische federatie.

Geef fiscale autonomie aan de regio's.

Efficiënte bevoegdheidsverdeling

Geef invulling aan het zogenaamde artikel 35 van de Grondwet. Dat artikel was bedoeld om duidelijk af te bakenen waarvoor de federale overheid bevoegd is. De overige bevoegdheden gaan naar de regio's. Orden bevoegdheden binnen ons land met louter één kenmerk: efficiëntie. De sociale zekerheid, justitie, veiligheidsdiensten, buitenlandse zaken en defensie, volksgezondheid,... Er vallen weinig valabele argumenten te noemen om deze bevoegdheden te splitsen. Inzake economie, fiscaliteit en arbeidsrecht vallen daar wel argumenten voor te geven, gezien het grote maatschappelijke conflict of verschil in kiesgedrag vaak sociaaleconomisch geïnspireerd is.

Vereenvoudig de Brusselse structuur sterk

Vereenvoudig Brussel sterk. Vandaag wordt onze hoofdstad bestuurd door een kluwen aan gemeenschapscommissies, een gewest, een stad, gemeenten, verschillende politiezones, etc. De hoofdstad, die ons uithangbord zou moeten zijn, is zo moeilijk bestuurbaar. Schaf de gemeenschapscommissies af en fusioneer die met het gewest. Gemeenschapscommissies dateren uit een tijdperk waarin men de illusie vasthield dat Brussel een stad was met Vlamingen en Franstaligen. Vandaag is Brussel een kosmopolitische stad met grootstedelijke uitdagingen die men zo helemaal niet kan aanpakken. Geef de Stad Brussel meer armslag voor lokaal bestuur op het vlak van politie, veiligheid en toezicht op de gemeenten.

Vereenvoudig Brussel sterk.

Renoveer het politiek systeem

Vaak discussiëren politici en partijen over begrippen zoals separatisme, confederalisme of federalisme.

Eigenlijk zeggen die containerbegrippen de bevolking weinig over wat men precies van plan is. Separatisme lijkt op zich een duidelijk recept. Het wordt aangehangen door het Vlaams Belang en ook NVA pleit finaal voor een onafhankelijk Vlaanderen. De weg ernaar toe is evenwel veel minder duidelijk.

Vlamingen en Franstaligen vormen samen met Belgen van allerhande achtergronden een hoofdstad in Brussel, die voor 20% van onze welvaart staat. Separatisme stokt vaak op de situatie van onze hoofdstad en de configuratie van België dat infrastructuur, zoals spoorlijnen en periferieën van steden, regio-overstijgend gesitueerd zijn. Daarom is het splitsen van het land een verschrikkelijk moeilijke opdracht, die finaal veel welvaart dreigt te kosten. De drang er naartoe maakt ons land steeds complexer.

De discussie tussen federaal en confederaal is zelfs helemaal symbolisch te noemen. Ons kiessysteem is vandaag al confederaal, de bevoegdheidsverdeling federaal met confederale elementen. We leven eigenlijk in een half confederaal land, met weinig hefboomen die voorzien worden om samenwerking tussen regio's te garanderen. Tegelijk blijven er belangrijke fiscale en sociaaleconomische onderwerpen federaal geregeld, waar regionalisering wel nuttig zou kunnen zijn.

De dynamiek van destructief staatshervormen, moeten we doorbreken. We moeten terug naar een samenwerkingsfederalisme of co-federalisme gaan. Daarmee wordt bedoeld dat de regionale

overheden meer hun verantwoordelijkheid moeten nemen tegenover het federale niveau en moeten samenwerken om haar de nodige middelen te geven en haar kerntaken te laten uitvoeren, die duidelijk gedefinieerd worden in de Grondwet.

Dat er – naast een efficiënte staats Hervorming - iets moet wijzigen aan ons politiek systeem is ook duidelijk.

De arrondissementele kieskringen stonden dicht bij de mensen en kunnen terug ingevoerd worden. Bij grotere kieskringen gaan partijen vaak op zoek naar bekende namen (familienamen of personen die elders al bekendheid verworven hebben) omdat iemand die bottom-up groeit in een partij niet onmiddellijk rendeert in een grotere kiesomschrijving. Om nieuwe waardevolle mensen in de politiek meer kansen te geven, moeten we ook dringend de opvolgerslijst en de lijststem afschaffen. Bij de gemeenteraadsverkiezingen spelen deze bijna geen rol en die verkiezingen worden als veel democratischer aangevoeld door de burger.

In de nationale verkiezingen is de rol van de partij en de participatie veel te veel aanwezig. Moet er hierbij een federale kieskring toegevoegd worden? Ik ben zelf niet helemaal overtuigd. Er zijn geen nationale partijen meer en hen verplichten lijstverbindingen aan te gaan, lijkt heel erg kunstmatig. Bij de groene en blauwe familie bestaat er nog een stevige band tussen de Vlaamse en Franstalige zusterpartij, maar bij de andere partijen is er bijna geen band meer of is er eenvoudigweg geen tegenhanger aan de andere kant van de taalgrens.

Partijen in die omstandigheden verplichten federaal op te komen, staat ver van de huidige realiteit. Wel blijft de federale kieskring een interessant experiment, waar de bevolking over kan bevestigd

worden. Indien de bevolking in de vorm van een referendum kiest voor meer federale dynamiek en een federale kieskring kan geen enkele democraat daar tegen zijn.

Afspiegelingscoalitie als default option

Tot slot is er federaal een default option nodig indien men door moeilijke omstandigheden er niet in slaagt een compromis te sluiten over federale regeringsdeelname.

Mijn voorstel is dat, als binnen de zes maanden na de verkiezingen, er geen federale regering tot stand komt die een begroting opstelt en indient bij Europa, de partijen die deel uitmaken van de Vlaamse en de Waalse Regering, de twee grootste deelentiteiten in de federatie, verplicht worden samen een begroting in te dienen bij Europa en de regering te bezetten met 1 minister per partij. Omdat onze hoofdstad niet vertegenwoordigd is, zou de Brusselse Gewestregering 1 lid kunnen afvaardigen in de federale regering. Indien die regering geen begroting indient, worden de dotaties aan de gewesten, gemeenschappen, en ook de weddes van alle nationale politici met 20% verminderd.

De twee grootste deelentiteiten in de federatie, worden verplicht samen een begroting in te dienen bij Europa. En ook de weddes van alle nationale politici met 20% verminderd.

Verkiezingen en staatshervorming

De volgende staatshervorming en wijzigingen aan ons politiek systeem worden best de komende jaren goed voorbereid met verschillende scenario's.

Het heeft maar zin de kiezer opnieuw het woord te geven als de politiek met verschillende volwassen voorstellen naar voor komt om het toekomstige België vorm te geven.

INTERNE PARTIJWERKING

Alle politieke partijen in ons land zijn nog 20e-eeuws georganiseerd. Een liberale partij moet de eerste zijn in Vlaanderen die disruptief wordt.

Veel interactiever en digitaler. Naast het lidmaatschap voeren we de sympathisantstatus in voor 1 euro. Voor dat laatste krijg je allerlei informatie, krijg je toegang tot activiteiten zoals congressen, maar heb je geen stemrecht. Je krijgt inspraak, maar geen medebeslissingsrecht. Dat is voorbehouden voor de leden.

De middelen van de partij moeten meer ingezet worden op de digitale omgeving. De leden moeten veel vlotter raadpleegbaar zijn via Whatsapp of via een ander rechtstreeks digitaal kanaal.

Om de vinger aan de pols te houden bij de eigen leden en sympathisanten wordt een referentiepubliek samengesteld dat representatief is voor de liberale community waardoor men snel kan aftoetsen hoe onze sympathisanten staan tegenover bepaalde actuele topics die een snelle reactie behoeven.

De partij moet dringend weer een congrespartij worden waar ideeën bottom-up kunnen groeien. Minstens eenmaal per jaar organiseert de partij een inhoudelijk congres.

Bij het begin van een voorzitterschap is het evenwel nuttig eerst een statutair congres te houden over de structuur van de partij. Dit wordt een algemene ledenvergadering (het huidige ledencongres) waarop de nieuwe voorzitter een voorstel tot nieuwe structuur voorlegt. De werking met een partijbestuur en partijraad is tot hiertoe maar matig geslaagd. Vooral het democratisch en re-

presentatief gehalte van die organen staat ter discussie. De leden voelen zich niet steeds vertegenwoordigd door meningen die worden ingenomen in die organen.

We hervormen het partijbestuur en de partijraad daarom graag als volgt. Het partijbestuur bestaat uit de 20 leden die kandideren voor het bestuur met de meeste stemmen. Omdat het verleden uitgewezen heeft dat een dergelijke verkiezing te weinig vernieuwing toelaat, worden een aantal aanpassingen doorgevoerd aan de samenstelling:

- Jong Vld en Open Vld Vrouwen krijgen een vaste zetel in het partijbestuur
Naast de 20 verkozen leden, worden per provincie de eerstvolgende twee gerangschikte kandidaten opgenomen in het partijbestuur die geen nationaal of uitvoerend provinciaal mandaat hebben of gehad hebben. Vandaag worden twee niet-mandatarissen per provincie gegarandeerd maar in de realiteit blijken dit vaak ex-ministers, ex-parlementsleden of ex-partijvoorzitters te zijn. Dit is vanzelfsprekend niet wat men wil bereiken als men nieuw bloed wil toelaten in een partijbestuur.
- Minstens 20% van de leden van het partijbestuur moet nieuw zijn. Wordt dit totaal niet bereikt, dan wordt de laatst verkozen vervangen door een kandidaat in volgorde van stemuitslag die nieuw is.

De partijraad is vandaag vooral een statutair orgaan dat weinig samenkomt. Dit orgaan kan nochtans een enorme meerwaarde zijn in de communicatie tussen leden en mandatarissen enerzijds en partijleiding anderzijds. Mijn voorstel is minstens 10 keer per jaar samen te komen, met een maandelijks vergaderritme behalve in de zomermaanden, en dit op een dag en uur dat iedereen kan komen, bijvoorbeeld op een zaterdagmiddag.

In de partijraad worden opgenomen:

- Nationale mandatarissen
- Alle burgemeesters van onze partij
- In de afdelingen waar we de burgemeester niet leveren, de eerste mandataris (schepen of fractieleider), tenzij die zich laat vervangen

In de partijraad geeft de partijleiding tekst en uitleg over de actualiteit en de partijkoers. Dit biedt de partijleiding de kans beter te duiden waarom strategisch bepaalde beslissingen genomen worden en dit biedt de militanten aan de basis meer kansen om de partijleiding signalen voor te leggen die men op het veld detecteert.

Er moet ook opnieuw een structureel overleg komen met de liberale organisaties, zoals het Liberaal Vlaams Verbond, Liberaal Vlaams Studentenverbond, de mutualiteit en vakorganisatie, de zelfstandigenorganisaties, etc. Deze organisaties vormen op meerdere vlakken een kweekvijver voor ideeën en voor toekomstige militanten of mandatarissen. Een regelmatig overleg om elkaar beter te begrijpen en conflicten uit te praten moet dan ook structureel plaatsvinden.

Wij worden opnieuw dé congrespartij bij uitstek. De komende tijd zijn congressen aangewezen over volgende thema's:

- De economie van de 21e eeuw
- Privacy vs veiligheid
- Klimaat en duurzame economie
- Integratievraagstuk
- Onderwijs

Op deze thema's is het dringend noodzakelijk een eigen liberale lijn te ontwikkelen.

Op toetredingscongressen wordt geen stemrecht meer gegeven aan kabinetsmedewerkers die er persoonlijk belang bij hebben dat onze partij toetreedt tot een regering. Een regeringsdeelname moet het voorwerp zijn van een degelijk debat met militanten en leden zonder de lange termijn belangen van de partij uit gedachten te verliezen. Het imago dat de liberale partij voor ‘wat postjes’ toetreedt tot een regering, zullen we definitief van ons afwerpen. De inhoud staat voorop. Dat mag de enige beoordelingsgrond zijn!

---

*Op toetredingscongressen wordt geen stemrecht
meer gegeven aan kabinetsmedewerkers die er
persoonlijk belang bij hebben dat onze partij
toetreedt tot een regering.*

SLOTWOORD

Een liberale partij die enkele duidelijk gedefinieerde kernboodschappen consequent belichaamt, heeft de toekomst voor zich. Vanzelfsprekend is het liberalisme een brede ideologie, maar we hebben nood aan duidelijkheid en herkenbaarheid om in een complexe en volatiele electorale omgeving te overleven in de toekomst.

Een vernieuwde partijstructuur en frisse en klare ideeën over actuele thema's zijn eveneens onontbeerlijk. De liberale partij moet een partij van kansen zijn, niet alleen voor mensen in de samenleving, maar ook intern voor overtuigde en geëngageerde leden die hun steentje willen bijdragen.

Gewoon verder doen zoals we bezig zijn, is absoluut geen optie. Om de liberale partij te laten overleven en te laten vooruitgaan, hebben we een geëngageerde voorzitter nodig die het liberalisme door en door kent, die een consequente lijn durft uittekenen en volhouden én die durft vernieuwen. Daar sta ik voor.

Egbert Lachaert
Kandidaat-voorzitter Open Vld

A blue teardrop-shaped graphic with a white shadow, containing the text 'TEAM EGBERT' and 'Puur Blauw'.

**TEAM
EGBERT**

Puur Blauw